

2. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ZAHRANIČNÍ OBCHOD SE SILNIČNÍMI VOZIDLY

• Výroba dopravních prostředků a zařízení

Automobilový průmysl zaujímá vedoucí postavení v průmyslové výrobě České republiky; jeho podíl na celkové průmyslové produkci představoval více než jednu pětinu a na tvorbě HDP přibližně jednu desetinu. Výroba dopravních prostředků a zařízení patřila v období 2005 až 2009 k nejdynamičtější se rozvíjejícím odvětvím průmyslové výroby a v porovnání s vývojem celkové průmyslové výroby zaznamenala v těchto letech nadprůměrný růst. Průmyslová produkce rostla do roku 2008, její meziroční růst se však zmírnil. V roce 2009 došlo k meziročnímu poklesu průmyslové produkce (o 13,6 %), který postihl i automobilový průmysl. V porovnání s rokem 2005 vzrostla v roce 2009 celková průmyslová výroba o 1,6 %, z toho výroba ve zpracovatelském průmyslu o 2,7 % a výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů o 21,8 % a výroba ostatních

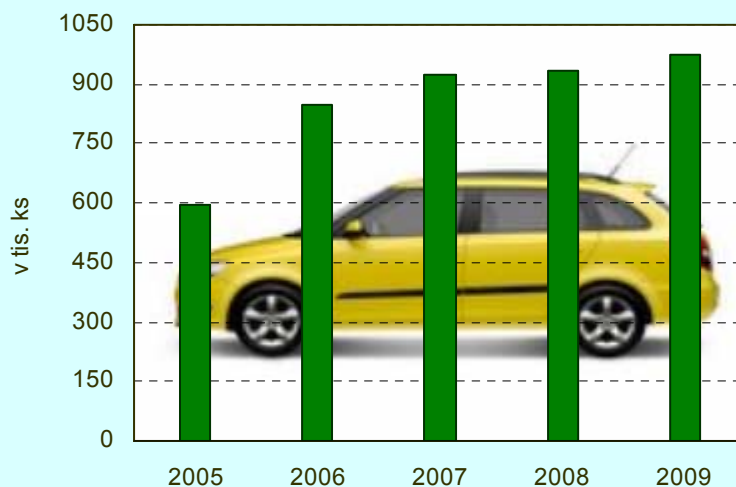
dopravních prostředků a zařízení o 79,2 %. **Tato odvětví průmyslové výroby jsou silně orientována na vývoz** (necelých 80 % produkce automobilového průmyslu je realizováno vývozem, z toho přibližně 89 % do států Evropské unie). **Na vývoz silničních vozidel připadlo v roce 2009 z celkového vývozu více než 17 %.** Podle Sdružení automobilového průmyslu celková produkce silničních vozidel v roce 2009 překročila i přes ekonomickou recesi 1 milión kusů, a to díky historicky rekordní výrobě osobních automobilů. V roce 2009 v porovnání s rokem 2005 vzrostla výroba silničních vozidel o 61,1 %, v roce 2009 proti roku 2008 se zvýšila téměř o 3 %, avšak jen díky růstu výroby osobních automobilů. Výroba lehkých užitkových vozidel, autobusů, nákladních automobilů, motocyklů, přípojných vozidel a nástaveb meziročně značně klesla, což dokumentují údaje v následující tabulce.

Tabulka 2 Výroba silničních vozidel v České republice

Kategorie vozidel	2005	2006	2007	2008	2009
	kusy				
Celkem	622 015	877 283	965 374	973 172	1 002 111
v tom:					
osobní automobily	596 774	848 799	925 060	934 046	976 435
lehké užitkové vozy	1 220	1 077	6 238	6 288	2 650
nákladní automobily	2 050	1 993	3 168	2 737	1 091
autobusy	2 198	2 948	3 182	3 496	3 067
motocykly a mopedy	1 607	1 015	2 140	1 561	749
přípojná vozidla	15 655	19 312	23 093	22 654	16 578
nástavby	2 511	2 139	2 493	2 390	1 541

Zdroj: tisková informace č. 12/2010 Sdružení automobilového průmyslu - Český automobilový průmysl v roce 2009.

Graf 2 Vývoj výroby osobních automobilů v letech 2005 až 2009

Zdroj: tisková informace č. 12/2010 Sdružení automobilového průmyslu - Český automobilový průmysl v roce 2009.

• **Hlavní výrobci silničních vozidel**

Automobilový průmysl v České republice zahrnuje tři největší konečné výrobce a několik menších výrobců osobních automobilů, nákladních automobilů, autobusů, přípojných vozidel a motocyklů a přibližně 200 až 300 dodavatelů dílů a příslušenství motorových vozidel. K největším výrobcům osobních automobilů patří Škoda Auto a.s., která má kromě hlavního závodu v Mladé Boleslavi dva pobočné závody, a to v Kvasinách a ve Vrchlabí, dále pak Toyota Peugeot Citroën Automobile (TPCA Czech s.r.o.) v Kolíně a Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o (HMMC) v Nošovicích. Automobily Škoda jsou kromě České republiky vyráběny i v Rusku, na Ukrajině,

• **Přímé zahraniční investice**

Investiční aktivitu v automobilovém průmyslu podporovaly přímé zahraniční investice. Podle údajů České národní banky stav přímých zahraničních investic (základní kapitál, reinvestovaný zisk, ostatní kapitál)

v Kazachstánu, Bosně a Hercegovině, Číně a v Indii. V těchto státech jsou kompletovány rozložené vozy z dílů a komponentů, které jsou expedovány z České republiky. **K hlavním výrobcům nákladních automobilů patří TATRA (Tatra a.s.) a AVIA (Avia Ashok Leyland Motors s.r.o.), autobusů IRISBUS (Iveco Czech Republic a.s.) a SOR (SOR Libchavy s.r.o.) a motocyklů JAWA (JAWA Motor s.r.o.). Z výrobců dílů a příslušenství motorových vozidel lze uvést např. Škodu Auto a.s., Lucas Varity s.r.o., Continental Teves Czech Republic s.r.o., Valeo Autoklimatizace s.r.o., Benteler ČR s.r.o., TRW Carr s.r.o., Dura Automotive CZ k.s., Ronal ČR s.r.o.**

• **Nové výrobní kapacity**

Za pomoci přímých zahraničních investic byla v automobilovém průmyslu realizována výstavba nových výrobních kapacit a rozšíření výroby v některých stávajících výrobních kapacitách, a to především těch, které vyrábějí součástky a náhradní díly. Počátkem roku 2005 výrobu osobních automobilů zahájila TPCA (Toyota Peugeot Citroën Automobile) v Kolíně, která je joint-venture firem Toyota Motor Corporation a PSA Peugeot Citroën. Výstavba TPCA byla realizována za pomoci investičních prostředků, které činily více než 20 mld. Kč. Téměř celá produkce (99 %) této automobilky (plánovaná

k 31. prosinci 2008 v odvětvích zpracovatelského průmyslu (OKEČ 15-37) dosáhl 757,4 mld. Kč. Největší část (více než jedna čtvrtina) připadla na investice do výroby motorových vozidel a dopravních zařízení (OKEČ 34-35).

roční výrobní kapacita je 300 000 vozů) je určena na vývoz. TPCA patří k jednomu z největších exportérů z České republiky. Převažující část dílů a součástek (asi 80 %) pro výrobu osobních aut pochází z České republiky. V listopadu 2008 zahájila výrobu továrna automobilky Hyundai Motor Manufacturing Czech. Automobilka (plánovaná roční výrobní kapacita 300 000 vozů, v současné době výroba činí 200 000 kusů) byla vybudována za pomoci investic zhruba ve výši 25 mld. Kč. Převažující část produkce Hyundai Motor Manufacturing Czech je též určena na vývoz.

• **Domácí spotřebitelská a investiční poptávka**

Domácí spotřebitelská poptávka zejména po osobních automobilech vyvolala i vyšší požadavky na dovoz silničních vozidel, především osobních automobilů. Poptávka byla podporována hlavně růstem reálných mezd, širším využíváním všech druhů úvěrů a různými druhy akčních nabídek, v rámci kterých byly při nákupu některých nových osobních automobilů

poskytovány slevy. Celkově nižší přeprava zboží, která doprovází ekonomickou recesi, vedla k omezování investic na obnovu vozového parku a z tohoto důvodu klesl zájem o nové užitkové automobily. Snížily se proto prodeje nákladních automobilů, přivěsů a návěsů.

• **Zahraniční poptávka**

Ke zvýšení vnější poptávky významně napomohla podpůrná vládní opatření v některých státech, pro něž se vžil pojem „šrotovné“. Bez těchto opatření by byly dopady zhoršené situace na rozhodujících exportních trzích pro české firmy mnohem drastičtější. Různé formy „šrotovací prémie“ byly zavedeny již v průběhu roku 2009 nejen v řadě členských států EU, ale i ve Spojených státech, Japonsku a Kanadě, a to s cílem stimulovat poptávku po automobilech v reakci na finanční a následnou hospodářskou krizi. Pro výrobu vozů a jejich vývoz z České republiky bylo

významné především zavedení dotace v Německu a na Slovensku, kde proběhla dvě kola. Ve většině států se vyplácí bonus v rozmezí 1 000 až 2 500 EUR. V první polovině roku 2009 bylo zavedeno „šrotovné“ ve Francii, Německu, Nizozemsku, Portugalsku, Rakousku, Rumunsku, Kypru, Slovensku, Lucembursku, Spojeném království, Španělsku a Irsku. Koncem roku 2009 bylo „šrotovné“ v některých státech ukončeno. V roce 2010 pokračuje ve Francii, Španělsku, Rumunsku, Portugalsku, Irsku, Lucembursku, Spojeném království a Nizozemsku.